

FŐVÁROSI KÖNYVTÁR

Központi város ház

AKTUÁLIS KÉRDÉSEK IRODALMA

14 SZÁM. 1912 JANUÁR

A NÉPMŰVELŐ TÁRSASÁG SZOCIÁLPOLITIKAI TANFOLYAMA

II.

(1912 január 24-én és 26-án)

Szociális magánjog, előadja dr. Meszlény Artur.

A SZERZŐ SZILLABUSA

I. Általános.

1. Jog és jogpolitika.
2. Magánjog és magánjogpolitika.
3. Római jog.
4. Individualizmus átalakulása.
5. A magánjog, a vagyon és a család joga. Magánvagyon és monogam család mint alapintézmények. Új irányok. Alapfelfogásom.
6. Ezért két fő ütközőpont
 - a) család;
 - b) szolgálati szerződés.

II. Családjog.

1. A család mint hármasság
 - a) házastársi közösség;
 - b) családtagok közössége;
 - c) vérrokonok közössége.
2. Patriarchális család; régi magyar jog.
3. Nő helyzete ma; pozíciója őt saját jogán illeti meg, nem férjeén. Nő önálló iparüzése.
4. Házasságkötés szervezetjogi ügylet. Házastársi hűség. Házasságtörés. Eugénika. Nálunk érvénytelenítés csak tévedés alapján. Bontás. Vétkeességi alap. Fraudulózus bontások. Reformkivánalmak:
 - a) házasság célja: gyermeknemzés és felnevelés;
 - b) bontás legyen lehetséges, ha e cél veszélyeztetve van;
 - c) bontás legyen lehetséges, ha a házasság folytatását a felektől joggal nem lehet kívánni;
 - d) bontó okok tüzetes vizsgálata: jó eljárás.
5. Családtagok közössége. Család oltalma.
6. Törvénytelen gyermek.
 - a) Birói gyakorlat.
 - b) Gyermekvédelem.
 - c) Perrendtartás — vagyoni jogi per.
 - d) Törvénytelen apaság: szervezetjogi viszony.
 - e) Követelmény: a szervezetjogi per, mely független a tartás kérdésétől.
 - f) Apa rokoni jogai és kötelességei.

III. Szolgálati szerződés.

1. Fejlődés (gyárpar.)
2. Statisztika.
3. Mai jog: római jogi alap. Locatio-conductio 3 fajta.
4. Ez alap individualisztikus felhasználása. Reakció: szervezkedés mindkét oldalon.
5. Szervezetjogi viszony, s ezért a vagyoni jogi kategóriák nem alkalmazhatók.
6. Szolgálati és vállalkozási szerződés.
7. Jelen jog.
8. Polgári törvénykönyv tervezete. Speciáltörvények kizárják annak alkalmazását.
9. Alapvető posztulátumok a tőke és munka harcában a mai állammal szemben:
 - a) munkásszervezetek jogi szabályozása;
 - b) szolgálati szerződés reformja;
 - c) munkásbiróság szervezése.
10. Munkaviszályok statisztikája.
11. Sztrájkjog.
12. Kollektív szerződés.
13. Munkaadó felelőssége munkavállaló életéért és testi épségeért.

IV. Befejezés.

BIBLIOGRÁFIA

Budapest. Fővárosi könyvtár. A munkabér törvényes védelme. Bp.: Háziny. 1911. (3) (Aktuális kérdések irod. 11.)

Mintegy ötven cím, országok szerint csoportosítva.

Zentralblatt der Rechtswissenschaft. Monatschrift des Internationalen Institutes für Bibliographie der Rechtswissenschaft. Jg. 1— . 1881— . Berlin 1881— .

A legteljesebb havi bibliográfia. Leginkább idevágó fejezete a XIII. 8: Arbeiter u. Angestellte.

Ágoston Péter. A munka rabsága. Bp.: Deutsch 1909. (162) XVII 1625

A munkaszerződés problémáit behatóan tárgyalja, kül. tekintettel a magyar viszonyokra.

Elster, Alex. Lexikon des Arbeitsrechts. Hg. in Verbindung mit Felix Claus, Herm. Hog & Herm. Luppe. Jena: Fischer 1910. (VI, 228) Nm 1488

A német munkajogi törvényhozás szótára. Igen hasznavehető, alapvető munka.

Engels, Frdr. Der Ursprung der Familie, des Privateigentums und des Staats. Im Anschluss an Lewis H. Morgan's Forschungen. [1884.] 2. Aufl. Stuttgart: Dietz 1886. (146) XVII 51

A történelmi materializmus szempontjából vizsgálja a jogintézmények kialakulását.

Frank Miksa. A magyar általános polgári törvénykönyv tervezete és a vagyontalanok. Bp.: Pátria [1901.] (67) (A Huszadik Századból.)

A szerző saját szavai szerint e fejtegetésekben Menger: *Das bürgerliche Recht und die besitzlosen Volksklassen* c. műnek eszmemenetét követi.

Kovács Lipót. A szocializmus hatása a magánjogra. Bp.: Lampel 1906. (173) XXI 139

E munka 1897-ben készült (a budapesti egyetemen jutalmat nyert), de a szerző újabb adatokkal egészítette ki 1906-ig. A cím teljesen fedi a tartalmat. Idevágó főfejezetei: A szocialpolitikai törvények alapelvei. Munkajog, mint jogintézmény.

Meszlény Artur. A polgári perrendtartás szociális szempontjai. Előadás. Bp.: Pfeifer 1911. (22)

== Magy. jogászegyl. értekezések. U. f. 12. XXI 324

Az 1911. évi I. törvényekbe foglalt, még életbe nem lépett magyar perrendtartási kódex méltatása szociális szempontból, Hasonló tárgyról értekezik szerző a Munkásügyi Szemle 1911. évfolyamában megjelent cikksorozatban és ugyanazon folyóirat 1912. évi I. számában.

Meszlény Artur. Magánjogpolitikai tanulmányok. Kül. tek. a magyar általános polgári törvénykönyv tervezetére. I. sor. Bp.: Politzer 1901. (224)

A mű lényeges tartalma: Magánjog és magánjogpolitika. A nem-vagyoni érvek jogi védelméről. A magánjog feladatai a vagyonelosztás szabályozása körül. Magánjog és földbirtokpolitika. A hitelező pozíciója a polgári törvénykönyv tervezetében. A szolgáti szerződés szociális vonatkozásai.

Meszlény Artur. A svájci polgári törvénykönyvről. Magánjogi tanulmány társadalomtudományi alapon. Bp.: Athenaeum 1909. (VIII, 430) (Magy. jogászegyl. könyvkiadó váll. 2. 3.) Sv 212

Az 1912. évi január 1-én életbelépett új svájci polgári törvénykönyv az első, mely bevallottan szociális célok szolgálatába állítja a magánjogot. Szerző a törvénykönyvnek ezt az irányzatát kutatja és fejtegeti. A mű első része „Svájci levelek“ alakjában ismerteti Svájc gazdasági, társadalmi, kulturális életét és jelentőségét a világ civilizációjában, hogy az így körvonalozott miliő méltatásával lehessen megítélni az új kódex jelentőségét. A mű második része dogmatikus fejtegetéseknek van szentelve, melyekben szerző a szociális irányú magánjogtudomány elvi alapjait új elmélete segítségével rakja le.

Menger, Ant. Das bürgerliche Recht und die besitzlosen Volksklassen. [1889.] 3. verb. & verm. Aufl. Tübingen: Laupp 1904. (XII, 241) XXI 66

Alapvető munka, mely a magánjogot a vagyontalan osztály szempontjából bírálja. Döntő hatása volt az utána megjelent irodalomra.

[Renner, Karl.] Die soziale Funktion der Rechtsinstitute bes. des Eigentums. Von J. Karner. Wien: Wiener Volksbuchh. 1904. (128) XVII 1123

A gazdasági élet és jogfejlődés közti kapcsolatot vizsgálja.

Stammler, Rud. Die Lehre vom richtigen Rechte. Berlin :
Guttenberg 1902. (VIII, 647) XXI 354

A szerző jogpolitikai rendszerének kitejtése. Alkalmazott részében
a szociális magánjog több problémáját tárgyalja.

Szladits Károly. Munkásbiztosítás és magánjogi kártérítés.
Bp.: Szilágyi 1910. (43) (A Munkásügyi Szemlé-ből.)
Mo XVII 370

Különösen azért fontos, mert a magyar jogfelfogást és bírói gya-
korlatot ismerteti.

Wieser, Friedr. Frh. v. Recht u. Macht. 6 Vorträge. Leipzig :
Dunker 1910. (VIII, 154) XVI 1988

Különösen kiemelendő az előadásmód tekintetében is kimagasló
műből a 4. előadás : Recht.

Aktuális könyvjegyzékek

(A Fővárosi Könyvtár kiadványai)

Drágaság. 1910.

Földgáz. 1911.

Kétéves katonai szolgálat. 1911.

Közigazgatási tisztviselők képesítése. 1911.

Munkabér védelme. 1911.

Szociálpolitika. 1912.

Választóreform. 1909.

Választási biráskodás. 1911.